

Koroški čebelarji naj nam bodo za zgled!

Peter Kozmus*, peter.kozmus@czs.si

V Sloveniji je avtohtona in zaščitena samo ena medonosna čebela podvrsta, t. i. kranjska čebela, *Apis mellifera carnica*. Naš cilj je, da tako ostane tudi v prihodnje, saj je to velik privilegij slovenskih čebelarjev v primerjavi s čebelarji v Zahodni Evropi, kjer poleg domačih podvrst čebel obstajajo še druge podvrste in njihovi križanci. Slovenija ima ob tem zahtevno nalogo, saj se čebele v zahodnem delu države naravno križajo z italijansko čebelo *Apis mellifera ligustica*, v zadnjih letih pa smo ugotovili, da se križanje pojavlja tudi v severnem delu države, na Koroškem. Razlog za to so nekateri avstrijski čebelarji, ki čebelarijo z buckfaško čebelo. Gre za komercialno linijo čebel, ki jo je s križanjem čebel iz Italije, Velike Britanije, Francije, Turčije in Grčije v začetku 20. stoletja selekcioniral brat Adam.

Koroški čebelarji so se pri reševanju problema čistosti tesno povezali ter se ob sodelovanju ČZS zelo odgovorno in zavzeto lotili naloge.

Jeseni leta 2014 so koroški čebelarji ob pomoči čebelarških društev in terenskih svetovalcev ugotavljali stanje čistosti čebel na svojem območju. Skupaj smo ugotovili, da je na Koroškem povprečno 8,6 odstotka križancev, ta odstotek pa je bil na območjih posameznih društev različen (od 0 do 20,4 odstotka). Izračunali smo, da je treba na Koroškem zamenjati približno 528 matic. Ugotovili smo tudi, da za oprашitev njihovih doma vzrejenih matic potrebujejo lokalno plemenilno postajo, ki bo omogočala parjenje matic s troji kranjske čebele.

Leta 2015 so delo nadaljevali in našli primeren kraj za vzpostavitev plemenilne postaje. Lokacijo v kraju Legen nad Slovenj Gradcem so primerno uredili, kupili so primerne plemenilnike ter med čebelarji okrepili zanimanje za lastno vzrejo matic, prav tako pa tudi za potrebo po njihovem nadzorovanem parjenju na novi plemenilni postaji. V okviru ukrepa menjave matic smo leta 2015 na Koroškem pri 96 čebelarjih zamenjali 298 matic.

Morfološki pregled čistosti čebel v čebelnjaku v 3 km pasu okrog lokalne plemenilne postaje Legen pri Slovenj Gradcu v letu 2016

Uspeh ni izostal, saj smo pri morfološki analizi čebel, ki so bile jeseni 2015 zbrane na območju Koroške, ugotovili, da se je odstotek križancev zmanjšal na 2,16 odstotka. Glede na odstotek križancev v RS je regija še vedno na drugem mestu, vendar se je njihovo število v kratkem obdobju občutno zmanjšalo.

Ukrep menjave matic smo intenzivno nadaljevali tudi letos ter pri 56 koroških čebelarjih zamenjali 158 matic. Nekateri čebelarji so izrabili tudi možnost uporabe tamkajšnje plemenilne postaje.

Poleg tega nas veseli, da se na Koroškem povečuje zanimanje za vzrejo matic, tako da bo mogoče že prihodnje leto potrjen vzrejevalec, ki bo čebelarjem v tej regiji zagotavljal matice z njihovega območja.

S tem bodo izpolnjene skoraj vse naloge, ki smo si jih zadali leta 2014, ko smo se intenzivno lotili reševanja problematike čistosti kranjske čebele na Koroškem. Dobre odnose vzdržujemo tudi s čebelarji na avstrijskem Koroškem, tako da skupaj iščemo rešitev za dolgotrajnejšo ureditev problematike buckfaške čebele na obeh straneh meje.

Na podlagi opravljenega dela koroških čebelarjev in iz ugotovljenega rezultata je razvidno, da je stanje mogoče izboljšati v razmeroma kratkem obdobju, seveda ob predpostavki, da pri tem vsi čebelarji dejavno sodelujejo s strokovnimi službami. Želim si, da bi nekatere ukrepe intenzivneje izvedli tudi na območju Primorske, kajti lanska analiza je

* Dr., strokovni vodja PRO

pokazala, da je na tem območju več kot 8 odstotkov križancev. Jasno je, da je izhodišče problema drugačno in da križanci na Primorskem obstajajo že dlje časa, prav tako pa tudi, da so vremenske in pašne razmere tam drugačne. Kljub temu se moramo zavedati, da je promet s čebelami zelo živahen, tako zaradi prodaje in nakupa čebeljih družin kot tudi za-

radi prevozov čebel na pašo, vse to pa povzročča, da se križanci širijo tudi v notranjost države. Za ohranitev kranjske čebele to gotovo ni dobro. Na tem področju nas v prihodnosti čaka še veliko dela, kljub temu pa verjamem, da nam ga bo s skupnimi močmi in predvsem ob dobrem sodelovanju s čebelarji uspelo opraviti. ■

Novice iz sveta

Italija

Italijanski čebelarji ugotavljajo, da za hudo gnilobo čebelje zalege vsako leto zboleva več čebeljih družin, to pa zlasti večjim čebelarstvom povzročča velike stroške in izgubo dragocenega časa. Zavedajo se, da zdravlila za to bolezen ni in da je treba obolele čebele ter zaleženo satje zažgati. Ko na stojišču odkrijejo hudo gnilobo, zaleženo satje iz okuženih panjev skupaj z živimi čebelami na njih pospravijo v plastične vreče, jih neprepustno zaprejo in takoj pošljejo v zažigalnice. Preostalo satje iz plodišč in medišč zložijo v naklade, te pa napolnijo tudi s satjem iz panjev, v katerih so ugotovili poapnelo zalego ali hudo nosematov oz. so posumili v katero drugo čebeljo bolezen.

V Italiji čebelarijo z Dadant-Blattovimi nakladnimi panji, za katere je značilno, da je vse mediščno satje deviško, zato bi ga bilo škoda uničiti. Vse naklade iz panjev s sumljivim satjem zložijo na paleto s površino 100 × 120 cm in do 200 cm v višino. Ko je paleta polna, jo pošljejo v razkuževanje z gama žarki. V tej državi obstajata dve takšni specializirani razkuževalnici, ki svoje storitve opravljata za različna proizvodna podjetja, na primer za tovarne zdravil in sanitetnega materiala ter za raziskovalne institucije, kot so univerze in inštituti. Razkuževalnica Gammarad deluje v Minerbi nedaleč od Bologne, razkuževalnica Gammatom pa v Guanzatu pri Comu. Razkuževanje ene palete stane približno 100 evrov, čebelar pa pogosto plača večji znesek za prevoz kakor za razkuževanje. Na postopek obdelave z gama žarki mora namreč

čakati več dni, zato mora po razkuženo satje priti še enkrat. Kljub temu ta postopek uporabljajo številni čebelarji, saj omenjeni žarki uničijo vse, kar je v satju živega. Če je v satju med, ta sicer ne spremeni svojih lastnosti, vendar naj ne bi bil primeren za človeško prehrano. Zanimivo je, da sladkorne pogače, ki so v okuženih panjih, po končanem postopku spremenijo barvo: po radiaciji se njihova bela barva spremeni v zeleno. Po najnovejših informacijah Gammarad iz Minerbe ne bo več razkuževal satja, tako da ga bodo morali poslej vsi italijanski čebelarji voziti v Guanzato pri Comu.

Franc Šivic

Viri: Garibaldi, R.: ustna informacija

ZDA

Znani filmski igralec Leonardo DiCaprio je postal čebelar. S čebelami ga je seznanil David Ward, partner njegove matere Irmelin. Ko je Leonardo končno prejel tako dolgo pričakovanega oskarja, je kupil pet naseljenih panjev in jih postavil v svoj vrt v Los Angelesu. Kot je povedal, se z opazovanjem čebel in z delom pri njih popolnoma sprosti ter pozabi na stres, ki ga zaradi svoje slave doživlja na vsakem koraku. Že precej časa ga skrbijo podnebne spremembe, ki jih povzročča naša civilizacija, zato se po svojih močeh, tudi z donacijami več milijonov dolarjev, prizadeva za ohranjanje okolja. Vesel je, da bodo njegove čebele vsaj nekoliko pripomogle k biotski raznovrstnosti kraja, v katerem živi.

Pri čebelah je pomoč poiskala tudi ameriška gledališka in filmska igralka Gwyneth Paltrow. Za ohranitev svoje lepote in zdravja je preizkusila vse, kar ponujata kozmetika in farmacija. Ko pa so se je lotila revmatska vnetja in so se na koži pojavile brazgotine, je pogledala v zakladnico apiterapije in ugotovila, da so takšne težave znali reševati že pred 1000 leti. Privolila je v zdravljenje s čebeljimi piki. Na vprašanja novinarjev, kako uspešno je bilo tovrstno zdravljenje, je odgovorila, da zelo, čeprav je bilo boleče. ■

Franc Šivic

Viri:
www.mirror.co.uk
www.nytimes.com

gammatom

Podjetji za razkuževanje satja Gammarad in Gammatom